సమస్య

వి.ఎస్.అవధాని

(ఆంధ్రజ్యోతి - 1952 ఆగష్టు, సంచికనుంచి పునర్ముద్రితం)

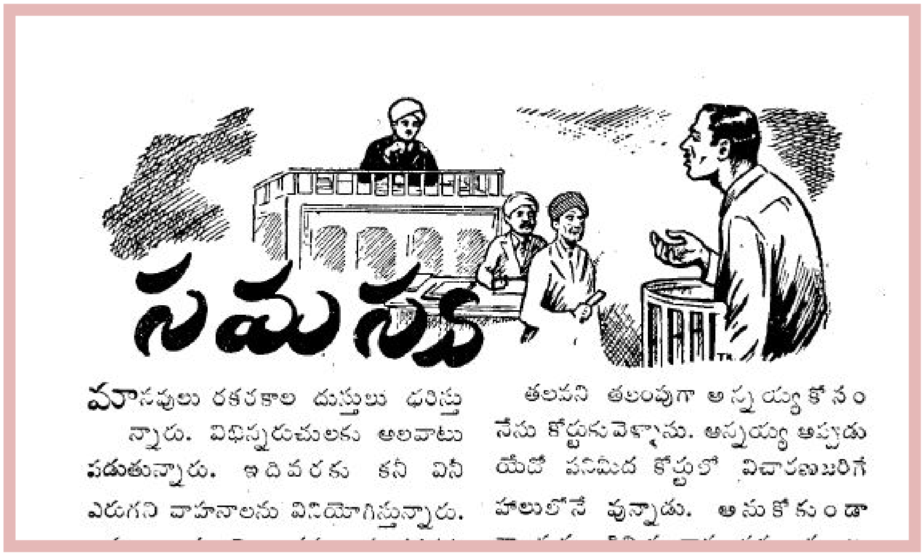
సమస్య

మానవులు రకరకాల దుస్తులు ధరిస్తున్నారు. విభిన్నరుచులకు అలవాటు పడుతున్నారు. ఇదివరకు కని విని ఎరుగని వాహనాలను వినియోగిస్తున్నారు.

తలవని తలంపుగా అన్నయ్యకోసం నేను కోర్టుకు వెళ్ళాను. అన్నయ్య అప్పుడు యేదో పనిమీద కోర్టులో విచారణజరిగే హాలులోనే వున్నాడు. అనుకోకుండా

మానవులు రకరకాల దుస్తులు ధరిస్తున్నారు. విభిన్న రుచులకు అలవాటు పడుతున్నారు. ఇదివరకు కనీ వినీ ఎరుగని వాహనాలను వినియోగిస్తున్నారు. ఇదంతా చూచి అర్థమయినంత వరకు వాటిని తెలుసుకొని, కాలం మారింది అంటున్నాం.

కాని, మూర్తి మాత్రం మారలేదు. ఆనాడు తప్పు చేసినప్పుడు ప్రిన్సిపాల్ యెదుట యెంత నిర్భయంగా, యెంత నిశ్చలంగా నిలబడ్డాడో ఈనాడు న్యాయస్థానంలో న్యాయమూర్తి యెదుట కూడా అలాగే నిలబడ్డాడు. అకస్మాత్తుగా బోనులో మూర్తిని ఎవరైనా చూచినట్లయితే అసలు ఆ మనిషిలో మానవునికి సహజంగా వుండాల్సిన లక్షణాలేమన్నా వున్నాయ్యా అనే అనుమానం కూడా కలుగుతుంది.

మూర్తి తరఫున వాదించేందుకీనాడు న్యాయవాది లేడు. ఆనాడు కాలేజీలోనూ అంతే. ఆనాడు తప్పుచెయ్యలేదు అని చెప్పేవాళ్ళు అటు మాస్టర్లలోగానీ యిటు మాలోగానీ యెవరూ లేరు. ఆనాడు నవ్వుతూ కాలేజీకి స్వస్తి చెప్పాడు. మరి ఈనాడో...

తలవని తలంపుగా అన్నయ్యకోసం నేను కోర్టుకు వెళ్ళాను. అన్నయ్య అప్పుడు యేదో పనిమీద కోర్టులో విచారణ జరిగే హాలులోనే వున్నాడు. అనుకోకుండా న్యాయమూర్తిని చూచాను. పరధ్యానంగా మూర్తిని చూచాను. ఇద్దరూ చిన్ననాటి స్నేహితులే. న్యాయమూర్తి అడుగుతున్నాడు .. నేను ఆదుర్దాగా కాదు; కుతూహలంతో వింటున్నాను.

"ఈ విషయంలో మీరేమైనా చెప్పుకుంటారా?"

"చెప్పుకోను, చెప్పుకోనూ లేను. ఒకవేళ అలా చేద్దామని ప్రయత్నించినా, నా నేరం యింకా ధృవపడుతుందే కాని తగ్గదు"

"లాయరునెందుకు పెట్టుకోలేదు?"

"లాయరు... ఎందుకు ! అదో ఖర్చు."

"మీరు చాలా ఆస్తి సంపాదించారు కదా?"

"అవును"

"అటువంటప్పుడు న్యాయవాదిని పెట్టుకుంటే..."

న్యాయమూర్తి ముఖం చిట్లించాడు. తల పంకించాడు. కొంచెంసేపాగి

"హత్య అంటే యేమిటో మీకు తెలుసా ?"

"తెలియకనేమండీ ! చక్కగా తెలుసు తెలియకుండానే లీలను నేను చంపానంటారా ?"

"హత్య నేరమనీ, మీవంటి విద్యాసంస్కారాలు గల మనిషి చెయ్యరాదనీ మీకు తెలుసా ?"

"తెలుసు... కాదు... తెలిసీ తెలియకుండా వున్నది."

"లీల అనే యువతిని మీరు ప్రేమించే పెండ్లాడారు గదా ?"

"నేను సామాన్యఖైదీని. నేరస్థుణ్ణి... హంతకుణ్ణి. ఆ దృష్టితోనే మీరు నన్ను విచారించాలి. మర్యాదగా "మీరు" అని నన్ను అనడం యేమంత బాగాలేదు. అది అలా వుంచండి. ప్రేమించే పెండ్లి చేసుకున్నానో కామించే పెండ్లి చేసుకున్నానో నాకు తెలియదు. అది యీనాటి సంగతి కాదు. గుర్తు చేసుకుందామన్నా నాకిప్పుడు గుర్తురాదు. మా సంసార జీవితం ఫలితంగా ముగ్గురు పిల్లలు పుట్టారు. అయినప్పుడా పెండ్లి ఎలా జరిగిందో చెప్పవలసిన అవసరం ఏమీ లేదనుకుంటాను."

"సరే... ఆస్తి సంపాదనకు మీరు అదేదో దేశం వెళ్ళినప్పుడు మీ భార్య కూడా మీ వెంట వచ్చిందా ?"

"వచ్చింది"

"మీతో ఆమె అక్కడ ఎంతకాలం వున్నది?"

"రెండేళ్ళున్నది"

"ఆ తరువాత ?"

"ఈ వూళ్ళో నేను కొన్న... కాదు నా పేర ఆమె కొన్న మా యింట్లో, ఆమె పిల్లలతో కాపురముండేది."

"ఆ దేశంలో ఉండటం ఇష్టం లేదని ఆమె మీతో చెప్పిందా ?"

"చెప్పింది. నేను ఆమె సలహాలు వినలేదు. నాకు తోచిన పని చెయ్యడమే అలవాటు. నేను ఈ వూళ్ళోనే చదువుకున్నాను. నా చిన్నతనమంతా ఈ వూళ్ళోనే గడిచింది. ఈ వూళ్ళోనే లీలను నేను పెండ్లి చేసుకున్నాను. అటువంటి ఈ వూళ్ళోనే ఒకానొకప్పుడు తినటానికి తిండి లేక మేమిద్దరం కొన్నాళ్ళు వుపవాసాలున్నాం. ఆ తరువాత అక్కడికి వెళ్ళి చాలా సంపాదించాను. అక్కడ ఖర్చులు తక్కువ. జీవితంలో ఆడంబరమనేది అక్కడలేదు. నాకు నేనుగా బీడు కొట్టివేసి గింజలు చల్లాను. మొక్కలు నాటాను. ఆ నా కష్టమంతా అక్కడే ఫలితానికి వచ్చింది..."

"అదంతా అలా ఉంచండి. అక్కడికి వెళ్ళే విషయంలో మీ యిద్దరిమధ్యా అభిప్రాయభేదాలు వచ్చినయ్యా?"

"నేను లీలకు చెప్పి అక్కడకు వెళ్ళలేదు. అక్కడికి వెళ్ళిన తరువాత లీల సంగతే నేను మరచిపోయినాను. నేను అక్కడ ఉంటున్నట్లు తెలుసుకొని ఆమే నా దగ్గరకు వచ్చింది. అందుకు చాలా సంతోషించాను. నాకు చేతయినట్లు ఆమెను సంతోషపెట్టాను. ఆమెతో ఇక్కడికి వచ్చి కొంతకాలం మా అత్తవారింట్లో ఉండి తిరిగి నేనొక్కణ్ణే వెళ్ళిపోయినాను."

"ఆ విధంగా ఎన్ని సంవత్సరాలు గడిచినయ్?"

"పదిహేనేండ్లు."

"ఈ పదిహేనేండ్లలో అప్పుడప్పుడు మీరు ఇక్కడకు వచ్చి పోతూండేవారు. అప్పుడు మీ భార్య ప్రవర్తనలో మీకేమైనా అనుమానం కన్పించిందా ?"

"లేదు."

"మరి ఇంత ఘోరంగా యీ హత్యకు మీరెందుకు పూనుకున్నారు ?"

"నాకు తెలియదు. బహుశా ఈ సమస్యను ఎవ్వరూ పరిష్కరించలేరనుకుంటాను. మనం అనేక పుస్తకాలను చదువుతుంటాం. వాటిలో అనేక మంచి విషయాలుంటాయి. ముఖ్యంగా ఈ పని చెయ్యరాదు, ఈ పని చెయ్యవచ్చు అనే ధర్మసూత్రాలున్న గ్రంధాలు మనదేశంలో అనేకం వున్నాయి. ఇవన్నీ కాకపోయినా కొన్నయినా మనలో చాలామంది చదువుతూంటారు. వాటిలోని విషయాలు మీవంటి పెద్దలు చెపుతుండగా మరి కొందరు వింటూంటారు. కాని, ఏపని చెయ్యరాదో, ఆ పనినే మనలో చాలా మంది ఎందుకు చేస్తున్నామంటారు ?"

"అది వేరే సంగతి. ఇది హత్యకదా? ఒక నిండు జీవి ప్రాణాలు తీసెయ్యడం. ఇది క్షమింపరాని నేరం. దీనికేదో పెద్ద కారణం వుండాలి కదా ?"

"చిన్న పనికి చిన్న కారణం ఉంటుంది. మీకు ఆ కారణాలు తెలుస్తున్నాయి కనుక అవి చిన్నవవుతున్నవి. కనీసం అలా అని మీరనుకుంటున్నారు. మనం చిన్నవి అనుకునే వాటిలో చాలా పెద్ద కారణాలు చాలా వుండొచ్చు. మనం చాలా పెద్ద కారణాలు అనుకునే వాటిలో అంత పెద్దతనం ఏమీ లేకపోవచ్చు కూడా."

"ఈ గొడవంతా దేనికీ?"

"నేను హత్య చేశాను. ఒక నిండు జీవి ప్రాణాలను నా యీ చేతులతోనే తీశాను. ఈ పని యితరులెవ్వరూ చూడలేదు. నాకు నేనే యీ కోర్టుకు పట్టుపడ్డాను. నా యీ నేరానికి తగిన శిక్ష విధిస్తే సరిపోతుందిగా ?"

"ఆ మాత్రం కోర్టువారికి తెలుసు ! కాని న్యాయ విచారణ సక్రమంగా జరగాలి. మీరు చేసిన నేరానికి గల కారణాలను మీరు తెలియజేస్తే మీశిక్ష కొంచెం తగ్గవచ్చు."

నేను న్యాయమూర్తి వంక చూచాను. ఆయన పడుతున్న బాధ కోర్టులో ప్రతివాడికి స్పష్టంగా కనిపిస్తూంది. బాధకాదూ, మరి మూర్తి హత్య చేశాడంటే యెవరు నమ్ముతారు ? ముఖ్యంగా వాడితో ఆడుకొని, వాడి కష్టసుఖాల్లో కొన్ని సంవత్సరాలపాటు పాల్గొన్నవాళ్ళం యెలా నమ్ముతాం ? కానీ, లీలపోయింది "నేను హత్యచేశాను." అని మూర్తి న్యాయస్థానంలో బహిరంగంగా చెప్పుతుంటే నమ్మకపోవడమెలా?

మూర్తివంక చూచాను. శిలావిగ్రహంలాగా నిలబడి వున్నాడు. ఆనాడు ఆటల్లో యెవరన్నా తప్పు చేస్తే, అన్యాయానికి పాల్పడితే వాళ్ళను చావగొట్టి యిలాగే విగ్రహంలా నిలబడేవాడు. కాలేజీలో ఫిలాసఫీ లెక్చరర్ తో పోట్లాడి బయటికి వెళ్ళినప్పటి మూర్తి రూపం యిదే. కాకపోత ఆనాడు యువకుడు. ఈనాడు వృద్ధాప్యం తొంగిచూస్తున్న మూర్తి. ఇంతే తేడా. కానీ, మూర్తిలో అన్యాయానికి పాల్పడే లక్షణం లేదని వాణ్ణి యెరుగున్న వాళ్ళందరూ అంగీకరిస్తారు. కోర్టుకు వెళ్ళిన పని మరచిపోయి, అలాగే నిర్ఘాంతపడి వింటున్నానో, చూస్తున్నానో నాకే తెలియదు.

మళ్ళీ యేవో మాటలు వినిపిస్తున్నయ్.

"సరే ముద్దాయి నేరం చేశాడని రుజువు చెయ్యడానికి ప్రాసిక్యూషన్ వారికి సాక్షులు వున్నారా ?"

ప్రాసిక్యూటర్ లేచాడు.

"ముద్దాయి మామగారు మొదటి సాక్షి."

"ఆయన్ను పిలవండి."

ఒక లావాటి శాస్తుర్లు గారు కోర్టులో హాజరయినాడు.

న్యాయమూర్తి అడుగుతున్నాడు;

"లీల, మీ కుమార్తె యెప్పుడు హత్య చెయ్యబడ్డదో మీకు తెలుసా?"

"ఆ క్రిందటి రాత్రి"

"ఎన్ని గంటలకు?"

"తెలియదు"

"భార్యా భర్తలు వొకే గదిలో పడుకున్నారా ?"

"లేదు"

"మరి హత్య చేసిందెవరంటారు ?"

"శ్రీనివాసమూర్తి అనే నా అల్లుడు."

"ఆయనే హత్యచేశాడని మీకెలా తెలుసు ? ఆయన ఆమెను చంపుతుండగా మీరు చూచారా ?"

"లేదు"

"పోనీ చూచిన వాళ్ళేవరైనా మీకు అలా చెప్పారా?"

"లేదు. మూర్తే తెల్లవారు ఝామున నా దగ్గరకు వచ్చి 'మామయ్యా నేను లీలను చంపాను' అని చెప్పాడు."

"ఆ సంగతి ముద్దాయి వాఙ్మూలంలోనే వున్నది. అంతకన్న మీరు యింకా యేమన్నా చెప్పగలరా ?"

"చెప్పలేను"

"పోనీ... ఆ రోజు రాత్రి వాళ్ళిద్దరూ యేమన్నా పోట్లాడుకున్నారా ?"

"నాకు తెలియదు"

"మీ ఇంట్లో యెవరికైనా తెలుసా?"

"ఆయన చెప్పిన తరువాతనే అందరికీ తెలిసింది."

"అంటే మీరెవరూ మూర్తి లీలను చంపుతూండగా చూడలేదు. ఆమెకు యిదివరకు యేమైనా జబ్బువున్నదా?"

"డాక్టరు పరీక్షలో అటువంటిదేమీ లేదని తేలింది"

★ ★ ★

విచారణ సెషన్సుకు పోయిందని విన్నాను. ఇంటికి వెళ్ళి ఇదే సంగతి ఆలోచించటం మొదలు పెట్టాను. ఆలోచించిన కొందికీ చిన్ననాటి సంగతులన్నీ గుర్తుకొస్తున్నయి.

మూర్తి ఇల్లు మా ఇంటిదగ్గరే వుండేది. వాళ్ళు అంత భాగ్యవంతులు కారు. వాళ్ళ నాన్నా చిన్నతనంలోనే పోయినాడు. మూర్తికి నలుగురన్నలున్నారు. వాళ్ళందరూ ఏవో చిన్న చిన్న ఉద్యోగాలు చేసుకొంటున్నారు.

మూర్తికి చదువు చెప్పించే భారం వాళ్ళు ఎట్లా నిర్వహించారో ఇప్పుడు నేను చెప్పలేను. కాని, మనకు కావలసింది ఆనాటి మూర్తి అలవాటు ఆలోచనలు. మేమిద్దరం ఫోర్తు ఫారం నుంచీ బి.య్యే దాకా కలసి చదువుకున్నాం. నేనంటే వాడికి గౌరవం లేదు. నేనంటేనే కాదు, కొంచెం కలవారంటే వాడికి అసహ్యం, కోపం. వాళ్ళమీద కత్తికట్టినట్లుండేవాడు. క్లాసులో అన్నీ ఫస్టు మార్కులు వచ్చేవి కావు.

ప్యాసుమార్కులకంటే ఎక్కువే వచ్చేవి. అటు ఉపాధ్యాయులను కానీ, ఇటు లెక్చరర్లను కానీ, ఇంట్లో తల్లిని కానీ ఏమీ లెక్కచేసేవాడు కాదు. బి.య్యే క్లాసులో ఫిలాసఫీ లెక్చరర్ ఎవరో ఒక అమ్మాయివంక అదోరకంగా చూస్తూ పాఠం దోవ తప్పించాడు.

మూర్తికాసంగతి తెలిసి లెక్చరర్ ను నానా మాటలు అన్నాడు. ఆయన అజ్ఞాపించకుండా తానే క్లాసులోనుంచి వెళ్ళి పోయినాడు.

ఆ తరువాత ఈ లీల తనను ప్రేమించి పెండ్లి చేసుకుందని ఎప్పుడో మూర్తి చెప్పాడు. ఆ తరువాత ఈ పదిహేనేండ్లలో నేను మూర్తిని చూడలేదు. అన్యాయం చేసే లక్షణం అతనిలో లేదు. అన్యాయాన్ని క్షమించే తాహతు అంతకన్నా లేదతనికి.

అంతమాత్రం చేత విపరీత ప్రవృత్తి కలవాడనడానికీ వీలు లేదు. సాధారణమయిన మనిషిగానే తయారయాడు మూర్తి. లీలతో అతని పెండ్లి కూడా చాలా సహజంగానే జరిగింది. మూర్తి బీదవాడు. లీల భాగ్యవంతురాలు. అయితే చాలా చిన్నతనంలోనే వితంతువయింది. ప్రేమకలాపాలు అవీ ఏం లేకుండానే చాలా సహజంగానే తాను లీలను చేసుకున్నట్లు మూర్తి చెప్పాడు. వాళ్ళిద్దరి మధ్య అభిప్రాయభేదాలేమున్నాయో ఏమి లేవో చెప్పగల తాహతు నాకులేదు. కాని మా అన్నయ్యకు మూర్తి సంగతంతా మొదటినుంచీ తెలుసు. వాడి మాటల ప్రకారం మాత్రం వాళ్ళ సంసారం చాలా గుట్టుమట్టుగానే; అందరనుకున్నట్లు చాలా హాయిగానే గడచిపోయేదట.

★ ★ ★

మూర్తిమీద నేరాన్ని రుజువుచెయ్యాలనే పట్టుదల వాడి మామగారికి యెక్కువైంది. అవును మరి కన్నకడుపాయెను! నిండు ప్రాణాన్ని నిలువునా తీస్తే ఎవరు మటుకు ఎలా సహిస్తారు ?

అసలు నేరం చెయ్యలేదని మూర్తి అన్నాడు కనుకనా ? కాకపోతే మూర్తి, లీలను యెందుకు చంపాడు ? యెట్లా చంపాడు ? అనే విషయాలు కొరకరాని గడ్డు సమస్యలయ్యాయి. వాటిని పరిష్కరించాలనే పట్టుదల అటు సెషన్సు జడ్జిలోను, యిటు మూర్తి మామగారిలోను యెక్కువయినవి. ఈ సంగతంతా తెలుసుకుని నేను కూడా సెషన్సుకు హాజరయ్యాను.

ఎక్కడో డిటెక్టివ్ నవలల్లో యిలాంటి విషయాలు చదవటం జరిగింది. ఇప్పుడు కళ్ళారా ఆ సంగతంతా చూస్తున్నాను. మూర్తి నేరం చెయ్యలేదని నాలోని రెండో వాడంటాడు. ఒక చెంపచేశానని స్వయంగా మూర్తే చెప్పుతూంటే, నమ్మక పోవడం యెలాగో తెలియకుండా వున్నది, కనుకనే సెషన్సు విచారణకు నేను కూడా హాజరయాను.

★ ★ ★

విచారణ ప్రారంభమైంది.

మూర్తి అన్నలందరు వచ్చారు. మూర్తి హత్య చేశాడన్న నమ్మకం వాళ్ళకు లేదు. సెషన్సు వారు క్రింది కోర్టుకన్నా అదనంగా సేకరించకలిగిన సాక్ష్యం యేమీ లేకపోయింది. ముద్దాయి తన నేరాన్ని ఒప్పుకోవటమే పెద్ద సాక్ష్యం.

వరుసగా రెండు రోజులు విచారణ జరిగింది. మూడో రోజున మూర్తి బోనులో నిలబడి చెప్పుతున్నాడు :

“హత్య అంటే మీకు తెలిసిన అర్థం తప్పు అని నా యీ నేరంవల్ల స్పష్టమయింది.

“ఒక మనిషిని కత్తితో పొడిచిగాని, విషం పెట్టిగాని, లేక మరే ఆయుధంతోనైనా చంపితేనే హత్య చేసినట్లు మీ అభిప్రాయం. ఆదృష్టితో అయితే నేను ఆమెను హత్య చెయ్యలేదు.”

“ఒక మనిషితో అభిప్రాయ భేదం వచ్చినంత మాత్రాన బజారునపడి కొట్లాడుకోవాలని మీ అభిప్రాయం. అటువంటిది నేనేమీ చెయ్యలేదు. ఈ పురాతన దృష్టితో యేర్పరచుకున్న పడిరాళ్ళతో నానేరం రుజువు చెయ్యడానికి ప్రయత్నించి, పాపం అనవసరంగా మీ బుర్రల్ని పాడు చేసుకొన్నారు.”

“అసలు సంగతేమిటంటే యిన్ని సంవత్సరాలు లీల నాతో సంసారం అనేది చెయ్యనే లేదు. ఏనాడయితే నేను ఆస్తి సంపాదనకు అక్కడికి వెళ్ళానో అప్పట్నుంచీ ఆమె ఇష్టం వచ్చినట్లు ఆమె వుండటం ప్రారంభించింది. నా యిష్టం వచ్చినట్లు నేనుండే వాణ్ణి. నువ్విలా చేయవద్దు అని నేనామెకు చెప్పలేదు. అప్పుడప్పుడామె నా దగ్గరకు వచ్చి యేడ్చేది. నేను మాత్రం ఏమీ అనేవాణ్ణి కాదు. ఆమెతో పాటూ యేడ్చేవాణ్ణీ కాదు. అంత మాత్రాన ఆవిడకు కావాల్సిన డబ్బు అవీ ఇవ్వక పోయే వాణ్ణీ కాదు. ఆమె సుఖపడటానికి కావలసినవన్నీ యిచ్చే వాణ్ణి. ఇలా ఎన్ని సంవత్సరాలని ఆడది బ్రతక గలదు ?”

“ఎవరైనా బ్రతగ్గలరేమో కాని నాకు తెలిసినంతమటుకు లీలవంటి మనిషి మాత్రం ఎంతోకాలం బ్రతకలేదు. అంచేత ఆమె ఈ నాటకానికి స్వస్తి చెప్పతలచుకొని ఆ రోజు రాత్రి నాకాసంగతి చెప్పింది. నేనా మాటలు నమ్మలేదు కాని అర్ధరాత్రి ఎందుకో నేనామె మంచం దగ్గరకు వెళ్ళి చూస్తే ఆమె మాటలు నిజమేనని తెలిసింది. కాని, ఆమె తన ప్రాణాలు ఏవిధంగా పోగొట్టుకొన్నదో నాకు తెలియదు. డాక్టర్లకు కూడా ఆ సంగతి తెలియకపోవటం విచిత్రం. అంతకన్నా విచిత్రమేమిటంటే ఏమీ తెలియని మీ అందరూ ఈ విషయంలో ఏమిటో తెలిసినట్లు నటించటం.”

“ఇక న్యాయస్థానం ఏమన్నా శిక్ష విధించవచ్చు. ఈ హత్య చేసింది నేనే !”

తరువాత మూర్తికి ఉరిశిక్ష విధించారు.

ఈ సమస్య ఈనాటికీ పరిష్కారం కాలేదు....

★★★

COMMENTS